
PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponentky práce)

Práci předložil(a) student(ka): *Veronika Brabcová*

Studijní zaměření: *Učitelství pro 1.stupeň ZŠ*

Název práce: *Srovnání úrovně rozvinutí didaktických kompetencí učitelů
1.stupně ve třídách s Programem Začít spolu a v běžných
třídách*

Oponentka práce: *PhDr. Eva Lukavská, PhD.*

---

1. **CÍL PRÁCE:** *Cíle práce jsou formulovány v Úvodu (s. 6). Domnívám se, že byly naplněny jen částečně.*

2. **OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:** *Předložená práce (zpracovaná na 60-ti stranách, doplněná přílohami) je rozdělena na část teoretickou (27 stran) a empirickou (33 stran). Poměr obou částí je tedy vyvážený.*

Teoretická část práce měla autorce posloužit k vytvoření základu, z něž bude vycházet v práci empirické. Nacházíme zde tedy vymezení pojmů: kompetence učitele, profesní standard učitele, charakteristika Programu Začít spolu. Autorka prokázala schopnost dohledat základní literaturu (jen je škoda, že nebyly využity požadované zahraniční zdroje). Se zdroji pracuje poučeně a dodržuje normy kladené na pisatele odborného textu.

K této části práce mám následující komentáře a otázky:

- *Oceňuji volbu tématu práce. Domnívám se, že absence formulovaného STANDARDU kvality učitelovy práce komplikuje jak přípravu budoucích učitelů v ČR (nejasnost a rozdílnost cílů v přípravě jednotlivých PF), tak kvalitní evaluaci práce učitelů na ZŠ. Současně se autorka vydala na pole dosud neorané a tak před ní vyvstal těžký úkol: Jak něco, co není jasně NÁSTROJOVĚ definováno sledovat ve vyučování. (Domnívám se, že pokud není student zapojen do rozsáhlého výzkumu daného tématu, jen těžko sám může ony nástroje vytvořit). Autorka se tedy pokusila vyrovnat se s úkolem tak, jak bylo v jejích možnostech.*
- *Domnívám se, že vymezení didaktické kompetence na s. 13 ukazuje, jak těžké může být tuto kompetenci ve vyučování sledovat. Autorka těžko mohla udělat něco, co zatím v ČR neexistuje. Proto by bylo užitečné dohledat STANDARDS kvality z jiných zemí (v Evropě existují téměř ve všech zemích). Porovnat rozdíly alespoň u 2 zemí a vybrat kritérium blízké naší didaktické kompetenci pro pozorování ve škole. Standard totiž musí obsahovat indikátory, dle nichž lze posoudit, zda se u učitele příslušné kompetence objevují, pokud ne, v které konkrétní oblasti. Zde například mohla autorka využít jí zmiňovaný Standard užívaný pro certifikace v*

PZS. V textu nenacházím odkaz na vymezení kompetencí od H. Lukášové (Kantorkové), která věnovala celou publikaci pokusu o jejich vymezení právě na 1. stupni ZŠ.

- To, oč se autorka pokusila na s. 14 a dále je nikoliv vymezení kompetence, ale popsání jednotlivých složek vyučovacího procesu. Teprve v rukou učitele a v činnostech žáků se proměňují v určité kvality. Domnívám se, že publikace Spilkové: Proměny ....., takovou charakteristiku pro výuku na 1. stupni nabízí velmi poučeně, proto mohla být tato publikace vzata jako zdroj pro další možné úvahy nad převedením popisu do reality. Myslím si proto, že tato část nevytvořila dostatečný základ pro posuzování učitelských kompetencí v následující části práce.

Empirická část práce si klade za cíl (s. 27) s oporou o pozorování a interview provést srovnání úrovně rozvinutí did. kompetencí u učitelů pracujících v PZS a v běžných třídách (je otázka čemu se říká běžná třída, zda na škole není také praktikován nějaký jiný program??). K této části práce mám následující komentáře a otázky:

- Oceňuji přítomnost autorky u 10 učitelek.
- Nenacházím na s. 27 dostatečnou charakteristiku zkoumaného vzorku.
- Domnívám se, že z jedné hodiny výuky (a v práci vyznívá, že autorka sledovala 1 hodinu) nelze dělat závěry o naplnění kompetencí. Např. v PZS, je-li učitel evaluován s oporou o kvalitní nástroj (Standard), je sledován celý den, sledují jej 3 nezávislí pozorovatelé, předkládá své portfolio a s každým je veden rozhovor.
- Autorka užila pozorování, které přepsala do souvislého textu. Výhodou pozorování je, že nám umožní zachytit FAKTA, jež vnímáme. Doporučuje se neskouznout k interpretacím a domněnkám. To není v textu splněno. Chybí doslovná znění odpovědí dětí a reakce učitelky na ně, zejména v případě, že chybují apod. To je škoda, neb např. v případě reakce učitelky na „chybování“ Davida (s. 34) jde právě o výborný záznam, který ale není zachycen v pozorování, jen v autorčině komentáři. Je velmi sporné dělat závěry z neúplných záznamů.
- Komentáře jsou subjektivními vyjádřeními (s. 36: „Vztah této učitelky k dětem na mě působil velice kladně.“) Ani tomu tak nemůže být jinak, neb autorka nemá k dispozici indikátory, které by subjektivitě bránily. Výjimku tvoří komentář na s. 44.
- Shrnutí didaktických kompetencí na s. 49. a dále je opravdu jen shrnutím viděného ve třídách. Pokud by šlo o doporučení v oblasti kompetenční, musela by být konkrétně směřována jednotlivým učitelkám. Musím konstatovat, že jde o KVALITNÍ shrnutí, které samo o sobě poskytuje zpětnou vazbu o rozdílech v práci jednotlivých škol.
- Interview doplňuje, velmi konkrétně, přístup učitelů k vlastnímu pojetí výuky. Doporučila bych, aby např. při vyhodnocování pojmu motivace autorka využila teorii z teoretické části. Pak by závěry byly daleko konkrétnější. Rovněž by stálo za to, zamyslet se, zda se u obou učitelek liší zaměření motivace. Já se domnívám, že u jedné převažuje vnější, u druhé vnitřní motivace. U které? A tady je zas potíže. Neexistence standardu nedovoluje jasně se vyjádřit k tomu, co prospívá žákům a co je může do budoucna limitovat. Může autorka u obhajoby, s oporou o knihu Respektovat a být respektován okomentovat poučeně výsledky rozhovoru v oblasti

motivace?

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA: *NEMÁM ZÁSADNÍ PŘIPOMÍNKY.*

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE: *Vzhledem k obtížnosti naplnit téma práce (viz komentáře výše) se domnívám, že spíše než-li sledování kompetencí, podařilo se autorce zmapovat podobu NAPLŇOVÁNÍ jednotlivých složek vyučování v 10 různých třídách. Tato mapa může poskytnout řadu inspirací pro úvahu nad tím, jak vyučování koncipovat.*

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ :

- *Jaké jsou Vaše zásadní objevy při psaní a dopsání práce?*
- *Jaké vidíte klíčové rozdíly v práci 2 programů (běžná škola a PZS)*

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Velmi dobře

Práci doporučuji k obhajobě.

Datum: *V Bítově, 12.8.12*

Eva Lukavská
Podpis: *Eva Lukavská*